

Sygn. akt *XVII AmE 107/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	SSO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	Starszy sekretarz sądowy Joanna Preizner - Offman

po rozpoznaniu 6 lipca 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. M.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powódki od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 18 sierpnia 2020 r. Nr (...). (...)(...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od A. M. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 107/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 sierpnia 2020 r. Nr (...). (...) (...), (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE), na podstawie art. 168 pkt 11a, art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261) (dalej ustawa OZE) w związku z art. 170 ust. 4 pkt 1 i 70 pkt 2 ustawy OZE oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 256) (dalej k.p.a.) i art. 90 ust. 1 ustawy OZE, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy: **A. M. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „(...)”** (dalej Powódka) orzekł, że:

1) A. M. nie wywiązała się z obowiązku wynikającego z art. 70 pkt 2 ustawy OZE, tj. obowiązku przedstawienia dokumentów lub informacji mających znaczenie dla oceny wykonania obowiązków, o których mowa w art. 52–55 ustawy OZE, poprzez nieudzielenie odpowiedzi na pismo Prezesa URE z 5 marca 2018 r. znak: (...). (...)(...)(...), które zawierało żądanie przedstawienia informacji o dokonanej w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. sprzedaży energii elektrycznej oraz realizacji obowiązków, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy OZE w zakresie

uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego, względnie uiszczenia stosownych opłat zastępczych.

2) za niewywiązanie się z obowiązku opisanego w punkcie pierwszym wymierzył A. M. karę pieniężną w kwocie 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych).

Odwołanie od powyższej Decyzji odwołanie wniosła Powódka, zaskarżając ją w całości oraz zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydania zaskarżonej Decyzji poprzez uznanie, że Powódka nie udzieliła odpowiedzi na wezwanie Prezesa URE do przedłożenia informacji, podczas gdy Powódka po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania z 24 maja 2019 roku, w zakreślonym w zawiadomieniu terminie, przedłożyła wymagane informacje, a w konsekwencji naruszenie przez Organ art. 168 ust. 11a ustawy OZE poprzez nieprawidłowe jego zastosowanie w sytuacji, gdy Powódka nie odmówiła przekazania informacji Prezesowi URE;

2. naruszenie art. 70 pkt 2 w zw. z art. 168 ust. 11a ustawy OZE poprzez niepouczenie Powódki w piśmie z 5 marca 2018 roku o karze przewidzianej za odmowę udzielenia informacji lub brak udzielenia informacji na wezwanie Prezesa URE, gdzie pouczenie takie zostało zawarte dopiero w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania administracyjnego z 24 maja 2019 roku;

3. naruszenie art. 70 pkt 2 ustawy OZE poprzez:

a) brak oznaczenia Powódki jako adresata pisma z wezwaniem do udzielenia informacji z 5 marca 2018 roku,

b) sformułowanie pisma z 5 marca 2018 roku w sposób nieprecyzyjny, skomplikowanym językiem, co utrudniało w sposób zasadniczy zrozumienie, co w istocie jest przedmiotem wezwania i wywołało uzasadnioną konfuzję co do tego, czy Powódka jest w istocie adresatem wezwania;

4. naruszenie art. 174 ust. 2 ustawy OZE poprzez jego niezastosowanie i brak odstąpienia od wymierzenia kary w sytuacji, gdy zostały spełnione przesłanki do dokonania odstąpienia – Powódka wykonała obowiązek udzielenia informacji Prezesowi URE, a stopień naruszenia obowiązków był znikomy;

5. orzeczenie kary rażąco wygórowanej, nieproporcjonalnej do stopnia naruszenia obowiązków i zbyt dotkliwej, mając w szczególności na względzie, że Powódka nie zalicza się do podmiotów na których ciąży obowiązki z art. 52-55 ustawy OZE.

W oparciu o powyższe zarzuty, Powódka wniosła o:

1) uchylenie zaskarżonej Decyzji w całości, ewentualnie

2) zmianę zaskarżonej Decyzji, orzeczenie co do istoty sprawy i znaczne obniżenia orzeczonej wobec Powódki kary;

3) zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, w tym opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł;

4) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wnioskowanych w treści uzasadnienia na fakty tam wskazane.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka w 2016 r. wytwarzała we własnym źródle energię elektryczną, a następnie część nie zużytą na własne potrzeby sprzedawała do przedsiębiorstwa (...) S.A., który zakupioną energię przeznaczał do dalszej odsprzedaży (okoliczności niesporne, k. 25 akt sąd.), ilość sprzedanej energii w tym okresie wyniosła 0,685 MWh a wartości 141,48 zł (faktury VAT k.31-32 akt sąd.).

Pismem z 5 marca 2018 r. znak: (...). (...)(...) (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając na podstawie art. 70 ustawy OZE, zwrócił się do Powódki o przesłanie w ciągu 21 dni od dnia otrzymania pisma, informacji dotyczącej dokonanej w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. sprzedaży energii elektrycznej oraz realizacji obowiązków w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego, względnie uiszczenia opłat zastępczych. Informacja miała zostać udzielona na odpowiednim wzorze Załącznika (pismo z 5 marca 2018 r. znak: (...). (...)(...) (...) wraz z załącznikami, k. 1- 8 akt adm.).

Pismo to Powódka odebrała 28 maja 2018 r. (z.p.o. k. 9 akt adm.).

Tożsame wezwanie Prezes URE skierował do Powódki w styczniu 2019 roku, a Powódka odebrała je 7 stycznia 2019 roku (z.p.o. k. 9 akt adm.). Jednakże na żadne z wezwań nie udzieliła odpowiedzi (okoliczność niesporna).

W związku z powyższym, Prezes URE wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia Powódce kary pieniężnej w związku z niewywiązaniem się przez nią z obowiązku wynikającego z art. 70 pkt 2 ustawy OZE.

Pismem z 24 maja 2019 r., znak: (...). (...)(...), zawiadomił Powódkę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej oraz wezwał do przedłożenia – w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, szczegółowych wyjaśnień w powyższej kwestii oraz przesłania dokumentów mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu (zawiadomienie k. 11-12 akt adm.).

Wezwanie Powódka odebrała 1 lipca 2019 roku (z.p.o. k. 13 akt adm.). W odpowiedzi, mailem z 15 lipca 2019 roku, przesłała wypełniony Załącznik nr 1A, udzielając informacji wymaganych pismem Prezesa URE z 5 marca 2018 r. (mail z 15/07/2019 r. wraz z załącznikami k. 24-29 akt sąd.).

W związku z powyższym, pracownik URE podziękował Powódce za przesłane dokumenty, jednocześnie poprosił o przesłanie Załącznika nr 1A pocztą tradycyjną na adres Urzędu (mail z 16/07/2019 r. k. 30 akt sąd.).

Pismem z 8 listopada 2019 roku Prezes URE zawiadomił Powódkę o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie oraz pouczył o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym i złożenia stanowiska w sprawie, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego zawiadomienia (k. 14 akt adm.), z którego to uprawnienia Powódka nie skorzystała (okoliczność niesporna).

Prezes URE 18 czerwca 2020 r. wydał zaskarżoną Decyzję (k.16-18 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego i sądowego, których autentyczność nie była podważana przez żadną ze stron postępowania, jak też w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. M. oraz z przesłuchania powódki w charakterze strony, oboje na okoliczność:

- a) prawidłowego wywiązania się przez Powódkę z obowiązku udzielenia odpowiedzi na wezwanie Prezesa URE,
- b) przesłania żądanych informacji przez Powódkę,
- c) przyczyn braku odpowiedzi na pismo z 5 marca 2018 r.,
- d) rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez Powódkę,
- e) ilości wytwarzanej i sprzedawanej przez Powódkę energii elektrycznej,

f) kosztów podnoszonych przez Powódkę w związku z zakupem i montażem instalacji,

ponieważ okoliczność z pkt a) podlega ocenie Sądu i nie stanowi faktu będącego przedmiotem ustalania, okoliczności z pkt b), d), e) zostały ustalone na podstawie dokumentów przedłożonych przez Powódkę w toku postępowania, okoliczność z pkt c) nie była sporna między stronami, a okoliczność z pkt f) nie miała znaczenia dla sprawy.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa a podnoszone przez Powódkę zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować uchYLENIEM, czy też jej zmianą.

Zgodnie z przepisem art. 70 ustawy OZE Prezes URE ma prawo:

- 1) wglądu do dokumentów,
- 2) żądania przedstawienia dokumentów lub informacji mających znaczenie dla oceny wykonania obowiązków, o których mowa w art. 41 ust. 1, w art. 42 ust. 1, w art. 44, w art. 45, w art. 48, w art. 49 oraz w art. **52-55**, lub
- 3) badania zgodności ze stanem faktycznym deklaracji, o której mowa w art. 57 ust. 1

- z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych i innych informacji prawnie chronionych.

W myśl zaś art. **52 ust. 1 ustawy OZE** przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy, odbiorca przemysłowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w ust. 2, są obowiązane:

1) uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwo pochodzenia lub świadectwo pochodzenia biogazu rolniczego wydane:

a) odpowiednio dla energii elektrycznej lub biogazu rolniczego, wytworzonych w instalacjach odnawialnego źródła energii znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej lub

b) na podstawie ustawy - Prawo energetyczne lub

2) uiścić opłatę zastępczą w terminie określonym w art. 68 ust. 2 obliczoną w sposób określony w art. 56.

Powyższy obowiązek stosownie do treści art. 52 ust. 2 ustawy OZE, wykonują m.in.:

1) odbiorca przemysłowy, który w roku kalendarzowym poprzedzającym rok realizacji obowiązku zużył nie mniej niż 100 GWh energii elektrycznej i złożył oświadczenie, o którym mowa w ust. 3;

2) przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w pkt 1.

W oparciu o powyższy przepis, Prezes URE pismem z 5 marca 2018 roku wezwał Powódkę do udzielenia informacji dotyczących dokonanej w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku sprzedaży energii elektrycznej oraz realizacji obowiązków w zakresie uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia lub świadectw pochodzenia biogazu rolniczego, względnie uiszczenia stosowanych opłat zastępczych. Powyższe pismo doręczono Powódkę po raz pierwszy 28 maja 2018 r. i po raz drugi 7 stycznia 2019 roku.

W oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, Sąd stwierdził, że na żadne z powyższych wezwań Powódka nie udzieliła odpowiedzi w zakreślonym terminie. Uczyniła to dopiero 15 lipca 2019 roku, czyli po odebraniu 1 lipca 2019 roku zawiadomienia o wszczęciu przez Pozwanego postępowania w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej co

miało miejsce 24 maja 2019 r. Zatem nie można zgodzić się z Powódką, która twierdzi w odwołaniu, że „(...) w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, w określonym terminie przesłała do Urzędu wszystkie wymagane informacje (...). Zdaniem Powódki okoliczność ta ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, świadczy bowiem w sposób jednoznaczny o tym, że Powódka przekazała Prezesowi URE wymagane przez niego informacje, a tym samym na dzień wydania decyzji zostały one już udzielone i nie było podstaw do obciążania jej karą pieniężną.”.

W piśmie z 5 marca 2018 roku Powódka została wezwana do udzielenia informacji w terminie 21 dni od dnia jego otrzymania, a zatem prawidłowym zachowaniem zgodnym z przepisami prawa było złożenie odpowiedzi w tym właśnie terminie. Tym samym przekazanie informacji dopiero po wszczęciu postępowania w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej nie mogło być skuteczne.

Nie można również zgodzić się z Powódką, iż wezwania z 5 marca 2018 roku nie można uznać za prawidłowe i skuteczne, ponieważ nie zostało skierowane imiennie do Powódki jako przedsiębiorcy, z nagłówka bowiem wynikało, że jego adresatami są „Panie/Panowie Prezesi Przedsiębiorstw energetycznych oraz przedsiębiorstw będących Odbiorcami przemysłowymi”. Tymczasem Powódka, nie zalicza się do żadnej z ww. kategorii adresatów, ponieważ nie pełni funkcji Prezesa ani w przedsiębiorstwie energetycznym, ani też w przedsiębiorstwie będącym odbiorcą przemysłowym.

Pozwany wyjaśnił, że ww. sposób oznaczenia adresatów wynikał z wieloletniej praktyki organu polegającej na stosowaniu w treści wezwań kierowanych do dużej liczby podmiotów ogólnej grzecznościowej formuły. Zauważyć dodatkowo trzeba, że na kopercie i zwrotnym potwierdzeniu odbioru za każdym razem jako adresata wskazano Powódkę, a zatem nie powinna ona mieć wątpliwości, że jest adresatem korespondencji.

Powódka twierdząc, że nie jest przedsiębiorstwem energetycznym wskazywała, że sprzedaż energii elektrycznej wytworzonej w instalacji fotowoltaicznej i niewykorzystanej na własne potrzeby, stanowi jedynie margines w prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, której zasadniczym przedmiotem jest prowadzenie delikatesów. Tymczasem, treść wezwania z 5 marca 2018 roku w sposób wyraźny wskazuje na to, że jego adresatami są przedsiębiorcy energetyczni, których głównym przedmiotem działalności gospodarczej jest obrót energią elektryczną.

Z powyższym poglądem nie można się zgodzić, ponieważ jak słusznie zauważył Pozwany, Powódka jako wytwórca energii w mikroinstalacji prowadzi działalność gospodarczą w zakresie obrotu energią elektryczną tj. sprzedaje nadwyżki wyprodukowanej energii do (...) S.A. i z tego tytułu wystawia faktury VAT. Natomiast z punktu widzenia przepisów ustawy OZE ilość sprzedawanej energii nie ma znaczenia dla samej kwalifikacji działalności gospodarczej jako obrotu energią elektryczną.

Natomiast Sąd zgadza się z Powódką, iż oznaczenie adresatów pisma jako „Panie/Panowie Prezesi Przedsiębiorstw energetycznych oraz przedsiębiorstw będących Odbiorcami przemysłowymi” jak również użycie w treści wezwania sformułowań „Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzące wyłącznie działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu energii elektrycznej, które w 2016 r. nie sprzedawały energii elektrycznej do odbiorców końcowych (...)” mogło wzbudzić po stronie Powódki wątpliwości, czy jest rzeczywiście adresatem tego pisma. Jednakże nic nie stało na przeszkodzie temu, aby Powódka skontaktowała się z przedstawicielami Urzędu Regulacji Energetyki i poprosiła o wyjaśnienia. Na pewno takie działania Powódka powinna podjąć, gdy pismo tożsamej treści otrzymała po raz drugi. W ocenie Sądu każdy przedsiębiorca należycie dbający o swoje interesy w przypadku otrzymania dwa razy pisma wzywającego do udzielania informacji, a pochodzącego od państwowego urzędu, powinien podjąć kroki zmierzające do jego wykonania, w tym do wyjaśnienia pojawiających się wątpliwości.

Rzeczywiście, można uznać, iż pismo z 5 marca 2018 roku zostało sporządzone w sposób mało przystępny, ale wynikało to z treści zacytowanych przepisów ustawy OZE, które z uwagi na materię, której dotyczą mogą jawić się jako skomplikowane dla przeciętnego odbiorcy oraz z konieczności precyzyjnego określenia poszczególnych obowiązków. Jednakże nie zawiera w sobie sprzeczności, czy niejasności, które uniemożliwiały zapoznanie się z nim, a tym

samym nie zwalniało Powódki z obowiązku udzielenia na nie odpowiedzi, podobnie jak w przypadku pism/wezwań/zawiadomień kierowanych przez inne podmioty takie jak urzędy skarbowe czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Trzeba też zaznaczyć, że Powódka nie wykazała, że skontaktowanie się z przedstawicielami Urzędu, w celu uzyskania pomocy czy koniecznych wyjaśnień, było niemożliwe czy też bardzo utrudnione. Wręcz przeciwnie z materiału dowodowego wynika, że po otrzymaniu wezwania o wszczęciu postępowania w przedmiocie nałożenia kary, Powódka niezwłocznie skontaktowała się z przedstawicielami URE i przekazała żądane informacje.

Odnośnie niewskazania w wezwaniu z 5 marca 2018 roku sankcji za nieudzielenie na nie odpowiedzi, należy zauważyć, że w pkt 2-3 pisma Prezes URE wskazał, jakie konsekwencje grożą Powódce za nieudzielenie informacji oraz wyjaśnił, że pod pojęciem odmowy udzielenia informacji rozumiane jest także przekroczenie terminu udzielenia odpowiedzi.

Prawdą jest, że ww. pouczenia nie odnosiły się do obowiązków z art. 70 ustawy OZE tylko art. 28 ustawy Prawo energetyczne oraz do obowiązków związanych z uzyskaniem i przedstawieniem do umorzenia świadectw pochodzenia, bowiem w dacie sporządzenia pisma nie obowiązywał jeszcze przepis art. 168 pkt 11a ustawy OZE przewidujący karę pieniężną za nieudzielenie informacji, jednakże zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym na datę sporządzenia wezwania) „Prezes URE ma prawo wglądu do ksiąg rachunkowych przedsiębiorstwa energetycznego oraz może żądać przedstawienia informacji dotyczących wykonywanej przez to przedsiębiorstwo działalności gospodarczej, w tym informacji o jego projektach inwestycyjnych, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych i innych informacji prawnie chronionych.” zaś konsekwencją naruszenia tego przepisu zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 7 i 7a prawa energetycznego było nałożenie kary pieniężnej w wysokości do 15 % przychodu przedsiębiorcy czyli w wymierze wyższym niż 10 000 zł.

Reasumując, Prezes URE był uprawniony do żądania informacji wymienionych w piśmie z 5 marca 2018 roku również na podstawie art. 28 prawa energetyczne, zatem Powódka prawidłowo została pouczone o konsekwencjach nieudzielenia informacji, a ponadto abstrahując od powyższego możliwość nałożenia kary pieniężnej za nieudzielenie informacji nie jest uzależniona od uprzedniego pouczenia przedsiębiorcy o skutkach niewykonania wezwania.

Konsekwencją nieudzielenia odpowiedzi na pismo z 5 marca 2018 roku było zastosowanie wobec Powódki przepisu art. 168 pkt 11a ustawy OZE, zgodnie z którym karze pieniężnej podlega ten, kto nie przedstawia Prezesowi URE dokumentów lub informacji, o których mowa w art. 70 pkt 2 ww. ustawy.

Z treści omawianego przepisu wynika, że Prezes URE jest zobligowany do nałożenia kary pieniężnej i w tym zakresie nie pozostawiono mu luzu decyzyjnego, jak również, że odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy OZE jest odpowiedzialnością obiektywną, co oznacza, że nie jest konieczne wykazanie umyślnej albo nieumyślnej winy ukaranego podmiotu. Jednakże nie oznacza to, że nie istnieje możliwość ograniczenia lub wyłączenia przedmiotowej odpowiedzialności (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 01 czerwca 2010 r. sygn. III SK 5/10, LEX nr 622205). Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 05 lutego 2015 r. o sygn. III SK 36/14 (LEX nr 1652700) o ile do zastosowania klasycznych sankcji administracyjnych wystarczające jest stwierdzenie obiektywnego stanu niezgodności zachowania adresata z treścią normy, o tyle w przypadku nakładania przez organ kary pieniężnej, wymierzania jej wysokości oraz oceny możliwości odstąpienia od jej wymierzenia, istotną rolę odgrywają czynniki o charakterze subiektywnym, odtwarzane w oparciu o analizę całokształtu zachowania karanego przedsiębiorcy, jego motywacji, kontekstu zarzucanego mu naruszenia, czy chociażby wpływu przedsiębiorstwa na uchybienie obowiązujących norm. Jak podał Sąd Najwyższy, ukształtowała się zatem linia orzecznicza, zgodnie z którą przyjęto, że przedsiębiorstwo energetyczne może uniknąć kary, gdy wykaże, że obiektywne okoliczności danej sprawy uniemożliwiają mu przypisanie odpowiedzialności za naruszenia przepisów ustawy z uwagi na podjęte przez to przedsiębiorstwo działania o charakterze ostrożnościowo- prewencyjnym.

Jak już wcześniej wspomniano Powódka takich czynności przed wszczęciem postępowania administracyjnego nie podjęła, a zatem obiektywnie dopuściła się naruszenia przepisów ustawy OZE.

W tej sytuacji istniała jednak możliwość zastosowania wobec Powódki przepisu art. 174 ust. 2 ustawy OZE, zgodnie z którym Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli zakres naruszeń jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, zanim organ powziął o tym wiadomość. Jak wynika z treści omawianego przepisu obie przesłanki muszą wystąpić łącznie, aby odstąpienie od wymierzenia kary było możliwe, a zatem niespełnienie się chociażby jednej z nich uniemożliwia skorzystanie z tej instytucji.

Mając na uwadze powyższe, Prezes URE prawidłowo, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów powszechnych, uznał że odstąpienie od wymierzenia Powódce kary pieniężnej nie jest możliwe, ponieważ zrealizowała obowiązek tj. udzieliła odpowiedzi na pismo z 5 marca 2018 roku, po wszczęciu postępowania w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej, a zatem po tym jak organ dowiedział się o naruszeniu prawa. Pogląd ten został zaprezentowany min. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 października 2019 roku (sygn. akt VII AGa 19/19, LEX nr 2788576) w którym stwierdzono „Zastosowanie instytucji odstąpienia od wymierzenia kary wymaga łącznego spełnienia dwóch przesłanek t.j. przesłanki znikomego zakresu naruszeń oraz przesłanki zaprzestania naruszania prawa lub zrealizowania obowiązku, przy czym co istotne - zaprzestanie naruszania prawa lub realizacja obowiązku musi nastąpić zanim Prezes URE powziął o tym wiadomość. W realiach niniejszej sprawy powód złożył wymagane prawem sprawozdanie już po wszczęciu przeciwko niemu postępowania w przedmiocie nałożenia kary. Brak spełnienia jednej z przesłanek określonych w art. 174 ust. 2 oze wyklucza możliwość odstąpienia od nałożenia na powoda kary pieniężnej.”

Zatem w rozpoznawanej sprawie zastosowanie art. 174 ust. 2 ustawy OZE nie jest możliwe, nawet jeśli Sąd uznałby, że z uwagi na ilość sprzedanej energii i jej wartość, można uznać czyn Powódki za szkodliwy w stopniu znikomym.

Sąd podobnie, jak Pozwany nie miał możliwości miarkowania kary, ponieważ zgodnie z przepisem art. 170 ust. 4 pkt 1 ustawy OZE wysokość kary pieniężnej wymierzonej w przypadkach określonych w art. 168 pkt 11a wynosi 10 000 zł.

Aczkolwiek Sąd zgadza się z poglądem wyrażonym w orzecznictwie SOKiK (np.: wyrok SOKiK z 25 października 2018 r., sygn. akt XVII AmE 169/16) że nakładanie surowych kar, na przedsiębiorców wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych w małych instalacjach, stanowi zagrożenie dla wartości chronionych przez ustawę o odnawialnych źródłach energii ze względu na interes publiczny. Oczywiście jest bowiem, że ze względu na potrzebę ochrony środowiska naturalnego, ale też ze względu na zobowiązania międzynarodowe Polski w ramach UE, w myśl których do końca 2020 r. 20% energii wytwarzanej w RP powinno pochodzić z odnawialnych źródeł energii, konieczne są: szczególna troska o przedsiębiorców wytwarzających energię z takich źródeł i tworzenie im szczególnych zachęt oraz ułatwień w tej działalności. Nakładanie rażąco wysokich kar w tą konwencję się nie wpisuje, a wręcz odwrotnie, może zniechęcać do tego typu aktywności gospodarczej. Pogląd ten nie znalazł jednak uznania Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który uznał że nie jest to okoliczność uzasadniająca odstąpienie od wymierzenia kary na podstawie art. 174 ustawy OZE (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 7 października 2019 roku, sygn. akt VII AGa 19/19, LEX nr 2788576).

Podkreślić również trzeba, że decyzję o nałożeniu kar szybywnych za nieudzielenie informacji żądanych przez Prezesa URE, podjął ustawodawca, a Sąd jest związany przepisami ustawy, dopóki nie zostaną one uchylone lub uznane za niezgodne z Konstytucją. Sądy nie są bowiem związane jedynie aktami podstawowymi w przypadku ich niezgodności z normą hierarchicznie wyższą. W uzasadnieniu do wyroku z 9 marca 2005 roku (FSK 618/04, ONSAiWSA 2005, nr 6, poz. 120) Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził „gdy przed sądem orzekającym w konkretnej sprawie wyłoni się kwestia niezgodności podustawowego aktu normatywnego (np. rozporządzenia) z Konstytucją lub ustawą, sąd może w tej sprawie (ad casum) samodzielnie zdecydować o pominięciu danej normy prawnej (norm) tego aktu podustawowego przy wydawaniu swego rozstrzygnięcia, które w takim przypadku wydaje wyłącznie na podstawie przepisów ustawy” (podobnie NSA w wyroku z 17 lutego 2010 roku, sygn. akt I OSK 1205/09).

Mając na uwadze powyższe względy, Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wniesione przez Powódkę.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na nieuwzględnienie odwołania, Powódkę należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niej na rzecz Pozwanego zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm.).

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

(...)

(...)